

Л.В. Ярмол

**СВОБОДА ВІРОСПОВІДАННЯ:
ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
В УКРАЇНІ**

(ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)

УДК 340.12(447)+УДК 342.7(477)
ББК 67.9 (УРК) 300.7

Ярмола Л.В.

Свобода віросповідання: юридичне забезпечення в Україні (загально-теоретичне дослідження)

Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України / Редакція: П.М. Рабінович (голова ред.) та ін. – Серія І. Дослідження та реферати. Випуск 8. – Львів, 2006. – 192 с.

Я 12

Рецензенти:

О.Г. Мурашин, доктор юридичних наук;

О.В. Петришин, доктор юридичних наук;

А.Ф. Крижанівський, кандидат юридичних наук.

Пропонована монографія продовжує започатковане 1997 року видання праць Львівської лабораторії прав людини Академії правових наук (нині – Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування цієї Академії).

У роботі досліджуються загальнотеоретичні аспекти юридичного забезпечення свободи віросповідання людини в Україні.

Законодавство України використано за станом на 31 серпня 2005 р.

Призначена для науковців, викладачів, студентів і аспірантів юридичних та інших гуманітарних навчальних закладів, юристів – практиків, громадських правозахисників та й, зрештою, для усіх, хто не байдужий до проблем прав людини.

Засновник: Президія Академії правових наук України

Редакційна колегія: П.М. Рабінович (гол. ред.), Ю.М. Грошевий,
С.П. Добрянський (відповід. секр.), В.Т. Нор, В.Ф. Сіренко, Ю.М. Тодика

ISBN 966-603-529-4

ББК 67.9 (УРК)300.7+67.312.1
© Львівська лабораторія прав людини
і громадянина АПРН України, 2006
© Л.В. Ярмола, 2006
© Видавництво «Світ», 2006

ПЕРЕДМОВА

Актуальність дослідження. Ставши на шлях формування правової держави, для якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є головною соціальною цінністю, Україна радикально активізувала процес визнання прав людини й ефективізації юридичних засобів їх реалізації, охорони та захисту. Одним із таких – загальносоціальних за генезисом та існуванням – прав людини є її свобода віросповідання, що виступає "наріжним каменем" для багатьох інших особистісних і культурних прав.

Свобода віросповідання як фундаментальне загальновизнане право людини знайшла своє відображення у міжнародних актах з прав людини, до котрих, перш за все, слід віднести: Загальну декларацію прав людини (ООН, 1948; ст. 18), Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ООН, 1966; ст. 18), Декларацію про ліквідацію всіх форм нетерпимості і дискримінації на підставі релігії чи переконань (ООН, 1981), Конвенцію про захист прав людини та основних свобод (Рада Європи, 1950; ст. 9), Хартію Сааропейського Союзу про основні права (2000; ст. 10).

Реальність свободи віросповідання людини, як і будь-якого іншого права особи, залежить від наявності та дієвості механізму її юридичного забезпечення. Основою такого механізму в Україні є національне законодавство, насамперед Конституція України, котрою проголошується, що "кожен має право на свободу світогляду і віросповідання" (ст. 35) і Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" від 23 квітня 1991 р., а також інші нормативно-правові акти. Згідно зі ст. 9 Конституції України, частиною національного законодавства України є чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема ті, в котрих закріплюється свобода віросповідання людини. До них належать, у першу чергу, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Конвенція про захист прав людини та основних свобод.

Дослідження питань юридичного регулювання свободи віросповідання привертало увагу багатьох учених. У радянську добу юридичні аспекти свободи віросповідання людини досліджувалися, зокрема, у працях В. Каючова, З. Корчевої, А. Ловінокова, Г. Лупарєва, Ю. Розенбаума, Ф. Рудинського, П. Ятлина. Однак їх роботам був притаманний надмірно ідеологізований підхід. Окрім того, зараз ці праці значною мірою застаріли, оскільки ґрунтувалися на законодавстві того часу.